

PLASTİK ATIKLAR DÜNYAMIZI KİRLETİYOR, ÇÖZÜM BULUNAMIYOR

Plastik kirliliğini engellemek amacıyla Birleşmiş Milletler (BM) organizasyonunda Kasım ayı sonunda Güney Kore’de yapılan görüşmelerden sonuç alınamadı.

Dünyada üretilen tonlarca plastiğin kullanım sonrası yarısından fazlası plastik atığa dönüşüyor, bu plastik atıkların ise sadece yaklaşık %9'u geri kazanılabiliyor. Her yıl geri dönüşümü yapılamayan tonlarca plastik atık ise doğamızı, çevremizi kirliliyor, her türlü canlı yaşamını tehdit ediyor. Mevcut araştırmalar, bir adım atılmaması durumunda plastik kirliliğinin 2050’de üç katına çıkabileceğini öngörüyor (*)

Türkiye plastik atık ithalatında zirvede!

2018’de Çin’in plastik atık ithalatını yasaklaması sonrası ithalatta Türkiye ilk sıraya yükseldi. 2016 yılında yaklaşık 50 ton olan ithalat 2021 yılında 700.000 tona kadar ulaştı. Kamuoyundaki tepkiler nedeniyle 2021 yılında plastik atık ithalatı yasaklanmış ancak kısa süre sonra yasak kararı yeni bir düzenleme yapılarak iptal edilmiştir.

Türkiye’ye en çok atık gönderen ülkeler AB ülkeleri ve İngiltere olup, 2023 yılındaki 623.000 ton (**) olan plastik atık ithalatının 456.000 tonu bu ülkelerden yapıldı. En fazla plastik atık gönderen 5 ülke; *(İngiltere 140.907 ton, Almanya (87.109 ton, Belçika 74.141 ton, İtalya 41.580 ton ve Hollanda 27.564 ton) oldu. (***)*

İthal edilen plastik atıkların yarısı işlenebiliyor, yarısı ise atığın da atığı yani çöp oluyor ve hiçbir işe yaramıyor. Düzgün bir veri izleme sistemi olmadığından bunların akıbeti de bilinmiyor. Ya kanalizasyon sistemine karışıyor ya yasadışı bir şekilde yakılıyor ya da çevreye atılıyor.

Türkiye henüz kendi çöpüyle baş edemiyor...

‘Sıfır Atık’ politikasıyla çalışmalar yapılıyor. Ancak atık yönetimi konusundaki mevzuatlar sahada tam olarak uygulanamıyor. Sonuçta ithal edilen miktardan daha fazla plastik atık milyarlarca lira harcanarak topraklarımıza çöp olarak gömülüyor. Oysa plastik endüstrisi için önemli bir hammadde olan plastik atıkların, petrolden yapılan orijinal plastik yerine kullanılması ekonomik olmasının yanı sıra doğal kaynakların dengeli kullanımı açısından da önemli.

DOÇEV olarak bu alanda çalışma yapan kurumların önerilerine katılıyoruz;

- Plastik atık ve diğer atıkların ithalatı ile ilgili mevzuat geliştirilmeli.
- İthal edilen atıkların tamamı geri dönüştürülebilir olmalı, kısıtlamalar getirilmeli.
- Ülkeye giren atıklar ve geri dönüşüm süreci doğru yöntemler ile denetlenmeli, şeffaf, izlenebilir olmalı.
- Her türlü ithal atık yerine yerel kaynaklı geri dönüştürülebilir materyallere öncelik verilmeli.
- Atıkların ayrı toplanmasında tüketicilere teşvik sistemleri geliştirilmeli.
- Başta yerel yönetimler olmak üzere atık yönetiminden sorumlu kurumlar ve ürünlerinde plastik kullanan üreticilerin mevzuat kapsamındaki görev ve sorumlulukları denetlenmeli. Uygunsuz uygulamalar gıda da olduğu gibi kamuoyuna açıklanmalı.
- Plastik poşette olduğu gibi tek kullanımlık plastiklerin kullanımında yasal düzenlemeler geliştirilmeli.

(*) Tema Vakfı, (**) PAGEV, (***) Greenpeace Türkiye

Saygılarımızla,

DOÇEV Yönetim Kurulu